

Adressfeabifen

oppdatert: 23.01.04 | 05:00

Mystisk gravfunn i domkirken

Skjelettet av en svær mann er funnet i grunnen under Nidarosdomen. - Det er merkelig at graven er lagt så dypt, nesten tre meter under dagens gulvnivå, sier arkeolog Ian Reed.

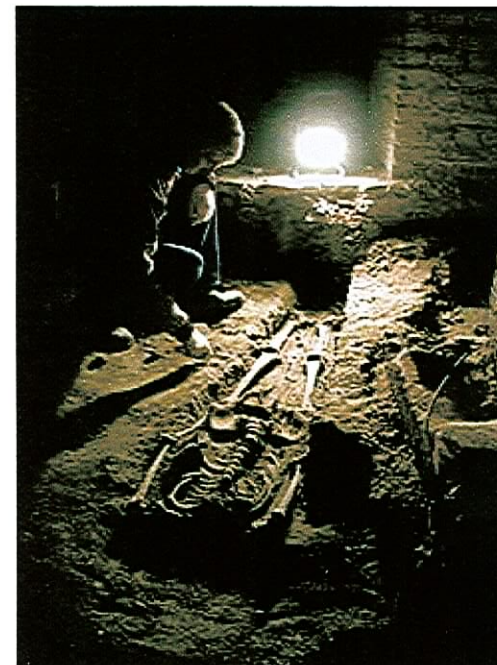
Tekst: Per Christiansen

REED TROR at kisten med mannen ble satt ned i jorden utenfor Kristkirken før utvidelsen til katedral ble påbegynt midt på 1100-tallet.

Skjelettfunnet ble gjort under arbeidet med en ny teknisk sentral i kirken. Sentralen blir anlagt i et underjordisk rom på nordsiden av sakristiet, der tilførsel av fjernvarme vil erstatte det gamle oljefyringsanlegget i kirken. I forbindelse med dette må det også graves plass til rørledninger i kjelleren under nordre tverrskip, og det er her det oppsiktsvekkende gravfunnet er gjort. I den lave kjelleren, anlagt under restaureringen i siste del av 1800-tallet, ble skjelettet funnet 60 cm under kjellergulvet. Graven var urørt da arkeologene kom på sporet av den. Etter flere hundre år var treverket kistelokket tynt som papir, mens bunnen i kisten var i noe bedre stand.

- Kisten var trapesformet, dvs. smal i fotenden og bredere oppover og kan ut fra typen dateres til middelalderen, sier Ian Reed, forsker i Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Reed tror at kisten i sin tid ble satt ned utenfor kirken. Det er da sannsynligvis snakk om Kristikirken fra Olav Kyrres tid mot slutten av 1000-tallet. Denne første steinkirken hadde sin vestvegg omtrent i skillet mellom dagens langkor og tverrskip i kirken, slik at graven kan ha ligget utenfor det nordvestre hjørnet i Kristkirken.

- Men vi skjønner ikke hvorfor kisten ble gravd så dypt ned. Graven må ha vært over 2,5 meter dyp og har skåret gjennom det solide laget av utrast leire som Nidarosdomen hviler på, og helt ned i grusen under, sier Reed, som legger til at det kan være en teori at flere kister er satt i høyden og at denne kan ha vært den underste.

Skjelettfunn. Arkeolog Ian Reed er overrasket over gravfunnet under kjellergulvet i Nidarosdomens nordre tverrskip. Her ble en kraftig mann gravd dypt ned i jorden, trolig en gang før 1150. Foto: PER CHRISTIANSEN

Godt bevart

Bare tilfeldigheter har latt den gamle graven ligge urørt. Under gravingen av kjelleren i restaureringsperioden ble det murt opp mange fundamenter, og ett av disse skjærer ned i grunnen like ved den gamle kisten. Trolig har gravearbeidet skadet øvre ende av kisten, ettersom hodeskallen på skjelettet ikke ble funnet. Fra underkjeve og ned til de ytterste tåbein er skjelettet imidlertid helt komplett.

- Det må ha vært en lang mann etter den tids forhold, ca. 1,50 opp til skuldrene, så han har nok vært over 1,80 og med ganske kraftig beinbygning. Tennene i underkjeven er nedslitt, men jevne og uten tilløp til karies, noe som også klart tyder på middelalder, sier Reed, som ikke har noen formening om hvem mannen kan ha vært eller hvilken del av samfunnet han kan ha tilhørt. Stormenn, i overført betydning, ble ofte gravlagt inne i kirken, mens den aller største, Olav den Hellige, som kjent hadde sin plass i Olavsskrinet på alteret i Kristkirken og senere på samme sted i den katedralen som vokste frem fra midten av 1100-tallet. I jorden kom hellig Olav ikke før i 1564, på ukjent plass i kirken. Så han er det definitivt ikke, ettersom det nyoppdagede skjelettet altså har ligget fredelig i sin grav mye lenger, trolig fra før 1150. En nærmere datering vil være mulig gjennom C14-analyse av treverket i kisten.

Gamle byggespor

Arkeologene i NIKU har den siste tiden også arbeidet på tomten for den nye tekniske sentralen og har her funnet tydelige spor fra en tidlig byggefase på domkirken, kanskje helst fra byggingen av sakristiet (skrudhuset) i andre halvdel av 1100-tallet. Sporene består bl.a. av biter av kleberstein, kalkmørtel og klumper av kalk, det siste kanskje et tegn på at det har foregått brenning av kalk ved kirken.

- Dette har vi ikke kjent til før; det er i det hele tatt lite en vet om den tidlige byggeaktiviteten på kirken gjennom arkeologiske undersøkelser. Så dette har også på denne måten vært en viktig utgravning, selv om den ikke har vært så stor, sier Ian Reed, som sammen med kollega Anna Petersén også på feltet utenfor domkirken har avdekket graver, men langt tettere opp til overflaten og dagen i dag enn den store mannen i kjelleren.

Skjelettfunn: Arkeolog Ian Reed er overrasket over gravfunnet under kjellergulvet i Nidarosdomens nordre tverrskip. Her ble en kraftig mann gravd dypt ned i jorden, trolig en gang før 1150. Fjernvarme: Arkeologene graver også utenfor domkirken i forbindelse med byggingen av en underjordisk teknisk sentral for kirken.

<http://www.adressa.no/midtnorge/article.jhtml?articleID=468930>